

ACADEMISCHE OPENING HOGER INSTITUUT VOOR GEZINSWETENSCHAPPEN

Toespraak van Jan Smets, voorzitter HUB

Voor u staat een gelukkig man. Waarom ?

Natuurlijk omdat ik bij deze academische zitting naar aanleiding van het nieuwe werkjaar - de eerste die ik de eer heb hier mee te maken - zoveel blijde verwachting voel, zoveel engagement merk, zoveel hartelijkheid van zoveel mensen zie... en die steekt aan.

Maar ook en vooral omdat ik weet dat de opname van het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen in de Hogeschool-Universiteit Brussel veel beloften inhoudt. Die integratie was nodig, dat weten we, omdat het Instituut voortaan bachelordiploma's zal uitreiken in opleidingen die geaccrediteerd moeten worden door de overheid - en dat kan alleen in een hogeschool.

Maar het is niet omdat iets verplicht wordt dat het daarom van harte wordt gewenst. Welnu, ik kan u vandaag zeggen : dat is in dit geval absoluut wél zo. Voor mij en voor de HUB staat het vast dat we bij elkaar horen, en dat wil ik op verschillende manieren illustreren.

Een eerste, nogal evident element is dat we onze opleidingen beide in Brussel aanbieden. De laatste tijd wordt nogal eens laatskend gedaan over onze hoofdstad, en soms hoort men er wel eens voor pleiten - bijvoorbeeld in de discussies omtrent staatshervorming - om de banden met Brussel maar door te knippen, want die Brusselaars, zo zegt men, staan soms in de weg van makkelijke oplossingen, zijn te arrogant of kosten teveel. De werkelijkheid is dat Brussel een unieke stad is met een internationale uitstraling, boeiend multicultureel en divers en aldus uitermate geschikt voor een opleiding rond het gezin, in deze prachtige Schaarbeekse wijk. En dat het echt cruciaal is dat we hier een levenskrachtig Nederlandstalig hoger onderwijs in stand houden en ontwikkelen. Vroeger al werden Iris en de KHB in EHSAL geïntegreerd, en inmiddels zijn we er ook in geslaagd om de KUB, Vlekho, EHSAL en Honim onder één dak te brengen, dat van de HUB, waar nu ook het Hoger Instituut bij komt. Daarmee realiseren we een uniek onderwijsproject in deze stad, dat academische en professionele opleidingen combineert, van economie en management over rechten en talen tot gezondheidszorg, lerarenopleiding en sociaal-agogisch werk, en nu dus ook gezinswetenschappen.

Een tweede, eigenlijk belangrijker gegeven is dat de onderwijsconcepten van de HUB en van het Instituut voor Gezinswetenschappen heel nauw bij elkaar aansluiten. We hanteren voor ons onderwijs één groot basisprincipe, namelijk dat het, wetenschappelijk gefundeerd, op de praktijk georiënteerd is. Studeren is volgens ons een proces van samen ervaren, van gedeelde ervaring tussen opleiding en werkveld, docent en student en tussen studenten en docenten onderling. Dat betekent heel wat project- en groepswork, gefocust op concrete gevallen, niet wereldvreemd. En dat projectonderwijs vinden we ook in het Instituut voor Gezinswetenschappen terug. Het resulteert in opleidingen die lonen, die de vaardigheden aanscherpen, de kansen op de arbeidsmarkt verbeteren, nieuwe opportuniteiten creëren.

Een derde, laatste en allicht nog doorslaggevend aspect is het vertrouwen in de toekomst dat we delen. Het werk dat dit Instituut heeft verzet ademt dat vertrouwen uit. Vertrouwen in duurzaamheid van relaties gebaseerd op rechtvaardigheid, verantwoordelijkheid, zorg voor elkaar, zoals die bij uitstek in het gezin worden nagestreefd. Vertrouwen in de gedrevenheid van de docenten, sterk in hun vak, gemotiveerd om hun beste beentje voor te zetten. Vertrouwen in het talent en de groei van de studenten, die via de opleidingen ook aan zelfvertrouwen winnen. Welnu, ook in het mission statement van de HUB staan vertrouwen en optimisme voorop bij het continu zoeken naar wat beter kan, samen. Daarbij wordt zeer uitdrukkelijk gekozen voor een open samenleving, waarbij waarden als verantwoordelijkheid, intellectuele vrijheid en openheid, respect voor anderen, solidariteit en dienstbaarheid worden gedeeld. Niet in onszelf gekeerd, maar pluralistisch en met de

hand uitgestoken voor samenwerking met anderen – ook op het werkveld in Brussel. Zo hebben we met de Erasmushogeschool gezamenlijke opleidingen opgezet voor sociaal werk en palliatieve hulpverlening en hebben we samen met alle andere Nederlandstalige hoger-onderwijsinstellingen het initiatief genomen van Quartier Latin, de vzw die Vlaamse studenten helpt hun weg en een kot te vinden in onze hoofdstad. Binnenkort starten we bovendien een structureel samenwerkingsplatform met al deze Brusselse instellingen.

Samenwerken zijn we dus al lang gewoon, en kenmerkt zelfs onze bedrijfscultuur. Samen kunnen en zullen we daarom – daar ben ik van overtuigd – sterker worden. Naar buiten uit en inhoudelijk zeker. Denk bijvoorbeeld maar aan de synergie die we kunnen aanmoedigen tussen gezinswetenschappen en andere professionele bacheloropleidingen van de HUB, zoals sociaal werk en orthopedagogie. Maar hopelijk ook van binnen. Wanneer we dank zij onze samenwerking aan efficiëntie kunnen winnen, versnippering kunnen uitschakelen, schaalvoordelen kunnen realiseren, mogen we dat allemaal zeker niet links laten liggen. De bedoeling is niet om de administratieve lasten te verzwaren, maar moet wél zijn om vlotter van gestroomlijnde processen gebruik te maken en de kwaliteit ervan zo mogelijk nog te verbeteren. Het kan en zal ons helpen nog meer middelen en energie vrij te maken voor onze hoofdopdracht, onderwijs en onderzoek.

Binnen die samenwerking willen wij respect tonen voor de eigenheid van iedere opleiding. De opleiding gezinswetenschappen is uniek in Vlaanderen, en dat unieke karakter wil de HUB natuurlijk behouden. Dat betekent met name dat we het leerpad verder moeten blijven aanpassen aan het volwassen studentenpubliek, met onder meer een grote dosis zelfstudie – iets waar de HUB trouwens ook al ervaring mee heeft, bijvoorbeeld met de bijzondere leerroute voor maatschappelijk assistenten en de cursussen in de managementschool en de fiscale hogeschool ; dat we de rijke ervaring en verworven competenties van de studenten naar waarde schatten en als het ware samen met hen onze know how over het gezin vergroten ; dat de docenten met al hun grote deskundigheid dicht bij de studenten staan, als betrouwbare gidsen op weg naar meerwaarde ; dat de opleiding verder wordt verbreed tot een uitstekend en professioneel platform voor betere relaties, betere opvoeding, ... en dus ook een betere samenleving.

Die samenleving is de jongste tijd heel snel veranderd, en ze zal in de toekomst nog sterk veranderen - en het gezin zal daarin een heel prominente rol spelen, die we moeten trachten te duiden en te sturen vanuit diverse oogpunten : juridisch, sociologisch, pedagogisch, ook economisch. Zelf ben ik econoom, en dan nog wel een van een wat bijzondere soort, namelijk een centraal bankier die tracht te begrijpen hoe onze economie draait in een wereld die alsmaar globaler en complexer wordt, en die tracht daar wat orde in te brengen, en meer in het bijzonder stabiliteit te bevorderen : stabiliteit in prijzen en stabiliteit in het financiële systeem – al moeten we toegeven dat we het daar met alle turbulenties van de jongste tijd behoorlijk lastig mee hebben. Maar als we evenwichtig en duurzaam willen blijven groeien, is – zo weten we drommels goed – méér nodig dan monetaire en financiële stabiliteit. Om duurzame ontwikkeling in de hand te werken, zullen we ons gedrag en ons beleid moeten aanpassen. In een samenleving die ontgroent en vergrijsst, zullen we ervoor moeten zorgen dat mensen langer en fitter aan de slag kunnen blijven. Dat betekent nog meer aandacht voor levensloopbegeleiding, voor de combinatie van professioneel en privé-leven, voor performante kinderopvang. Dat betekent dat nu nog ondervetegenwoordigde groepen méér aan de arbeidsmarkt moeten participeren : vrouwen, jongeren, ouderen, allochtonen. Dat betekent dat we veel creatiever dan vandaag zullen moeten nadenken over manieren en formules om mensen te mobiliseren en gemotiveerd aan de slag te houden. Dat betekent zeker ook dat veel meer inspanningen nodig zijn om mensen geregeld bij te scholen, verder op te leiden, naar nieuwe kansen op de arbeidsmarkt. U ziet het, dit zijn stuk voor stuk ook uitdagingen voor de functionering van het gezin in al zijn vormen. Met zijn opleiding speelt het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen hier natuurlijk heel goed op in, omdat het precies de interactie van gezin en samenleving vanuit verschillende disciplines tracht in te schatten. Het zit met zijn onderwijs voor volwassenen trouwens zelfs helemaal in de kern van wat we veel méér nodig hebben, en dat is life long learning. Europese enquêtes geven aan dat slechts 7 op 100 volwassen Belgen melden dat ze recent een of andere vorm van opleiding hebben gevolgd, en daarmee liggen we onder het Europese gemiddelde van 11, nog een heel eind verwijderd van de

12,5 die we volgens de Europese Unie tegen 2010 zouden moeten halen, en mijlenver van de 25 à 30 die landen als Denemarken en Finland realiseren. We moeten die achterstand absoluut inlopen. Wat we hier met de gezinswetenschappen doen, is – geloof me - dan ook uiterst belangrijk.

En vanaf vandaag doen we dat dus samen. Vanaf vandaag wonen en leven we samen. De instelling die we vandaag allemaal de onze mogen noemen – de HUB – is ons gemeenschappelijk gezin. Een gezin waar ieder mag en moet groeien, zich ontwikkelen, zich gelukkig voelen, maar een gezin ook waar ieder voor elkaar opkomt, samenhangend en samenwerkend, waardoor ieder lid er beter van wordt. Dat is het gezin waarin ik geloof. En dat is het gelukkige gezin dat ik u allen bij het begin van dit veelbelovende nieuwe jaar toewens.